

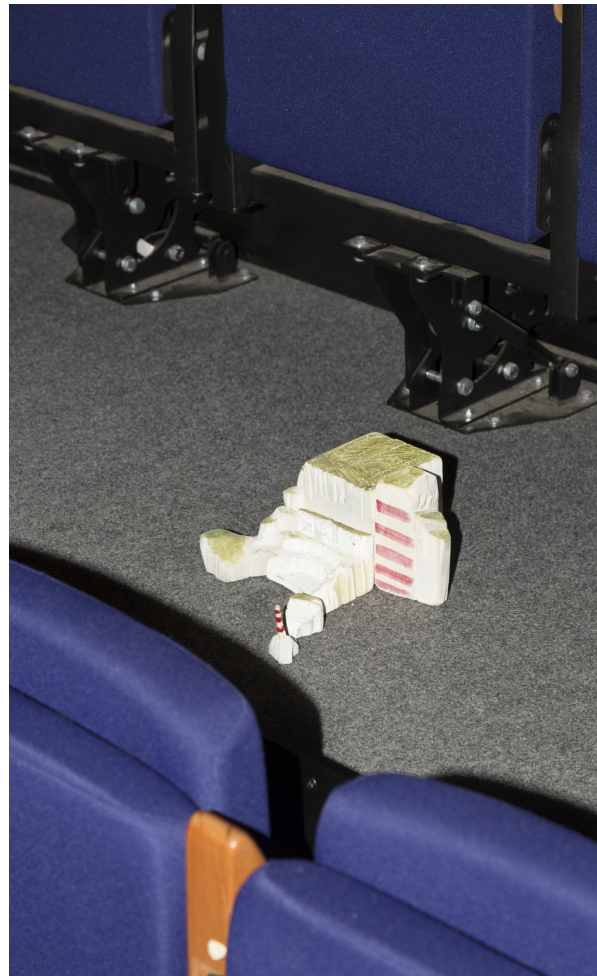
Puzzelwerk

Interview Sanne Danz

Ontwerper Sanne Danz kreeg de lastige klus het succesvolle en rijk geïllustreerde kinderboek *Lampje* naar een toneeldecor te vertalen. Hoe heeft ze dat aangepakt?

Van **DOOR ANNETTE EMBRECHTS**

'Maar hoe dan?' Ontwerper Sanne Danz (58) reageerde vol ongeloof toen regisseur Moniek Merckx haar twee jaar geleden vroeg de vormgeving te bedenken voor de theaterbewerking van het veelgeroemde, sprookjesachtige avonturenboek *Lampje* (Querido, 2017) van Annet Schaap (54). De titelrol van de dappere, moederloze dochter van een vuurtorenwachter zag iedereen nog wel voor zich. Zeker toen bekend werd dat *Lampje* gespeeld zou worden door actrice Rosa van Leeuwen, in september winnaar van de Colombina (beste vrouwelijke bijrol) voor *Honey in Wie is er bang voor Virginia Woolf?*. Van Leeuwen kan een kind neerzetten door slechts met slimme, verbaasde ogen te spelen en van narrig naar opgewekt te schieten. De energieke jonge hond Freek Nieuwdorp als tegenspeler Vis maakt hen tot ideaal koppel, beamt ook Schaap, daags na een repetitie.

TOMAS MUTSEARS

Maar een vertaling van Schaaps gedetailleerde zwart-witillustraties naar toneel? Die woeste wereld op de planken? Met kliffen, havens, bossen, zee, storm, kermis, vuurtoren en naargeestig griezelhuis? Daar had iedereen vraagtekens bij, temeer omdat de voorstelling van Maas theater en dans, die morgen in Rotterdam in première gaat, in de kleine zaal speelt, zonder coulissen en nok om decorstukken in te laten verdwijnen. Ook een zogeheten trekkenwand ontbreekt: een hijsinstallatie die van alles naar boven en beneden takelt. Wat doe je dan met zulke beschrijvingen: 'Beneden, scheef op de rots in het midden van de baai, ligt een schip. Het hangt ertegenaan als een ziek kind tegen zijn moeder.' Schaap zag iets voor zich zoals in het speelgoedtheater van Riëks Swarte, met uitvergroete versies van getekende figuren. Maar ze hield zich wijselijk gedeisd: ieder zijn vak.

Danz: 'Ik dacht: het kan niet. Hoe maak je een reis op één plek? Je kunt niets verstoppen.' Maar zoals vaker toonde zich in de beperking de meester. Danz, met dertig jaar ervaring in decors voor theater, dans, mime en opera, begon zoals altijd met mijmeren. 'In mijn uppie. Dan trekken beelden door mijn hoofd, waarvan ik later 90 procent weer wis.'

Eerst wilde ze de scheepvaart uitbeelden met zeilen, touwen en windturbines. 'Daar werd Moniek niet warm van. We wisten wel dat de vuurtoren en het donkere huis, waar Lampje zeven jaar moet werken om haar vaders schuld af te lossen, te zien moesten zijn. En het schiereiland moest net vastzitten, 'als een losse tand aan een draadje'. Maar een kleine vuurtoren van maximaal 4 meter hoog is net niks. Te lullig formaat. Zeker als je er een acteur naast zet.'

Totdat Danz dacht aan een miniatuurlandschap, met minivuurtoren, minihuisjes en minikermis, zoals gebruikt bij modelspoorbanen. Een maquette. 'Maar zonder poppen! Gewoon een acteur op mensenformaat, die ernaast staat, en zegt: hier woon ik. In het theater kun je zo'n botsing van schaal en perspectief rijmen. Let wel: een rood-witte vuurtoren, niet grijs zoals in het boek. Dat oogt somber op toneel. Die vuurtoren moet smoel hebben, eruit knallen.'

Een draaitoneel bleek de volgende sleutel tot een oplossing. 'Dan kun je meerdere achtergronden maken. Nu kon ik de keuken van het griezelhuis, de kermis, de tuin en de haven in dat draaiblok verstoppem.'

Vervolgens maakte Danz, zoals altijd, een moodboard op de computer, met sfeerbeelden van internet. Ze toont foto's van idyllische kliffen, gotieke spookhuizen en kunstwerken. Een azuurblauw bad uit een rots gehakt, of een zeilbootje vastgepind op een steenpunt, wankelend boven het water. 'Vroeger stond ik in de bieb eindeloos te kopiëren.' Dat moodboard deed Schaap meteen denken aan de plekken in Canada en Amerika waar ze Lampje had geschreven, met man en kind op reis in een camper. De grijze vuurtoren zag de schrijver op een schiereilandje in Lake Michigan. Danz: 'Bij die klifbeelden wist ik: we gaan toveren vanuit dit soort rotsen. Ik hak ze in stukken en dan spelen we ze tijdens de voorstelling uit elkaar. Dan zie je binnenin een glimp vuurtoren, een vleug tuin en een hint naar een bad. Moniek en ik vonden elkaar in onze visie dat we een decor nooit met details dichtsmieren. Dan wordt het saai en illustratief. Ik ben een minimalist. Geen golvende doeken als zee of complete kermisattracties. Het publiek moet de hints in zijn fantasie aanvullen en afmaken. Toeschouwers vinden het fijn zelf te denken.'

Bovendien houden beide vrouwen van het principe 'binnen is buiten'. 'Daarmee bedoelen we dat in onze decors het logisch lijkt dat bomen in kamers naar binnen groeien, bladeren op de vloer liggen. Lampje loopt over een binnentrap, gehakt uit rotsen, naar de slaapkamer van Vis. Zijn bed ligt onder gras verstopt. We houden van dit surrealisme.'

Vervolgens ging Danz schetsen en maakte ze een maquette van de stukken rots die uit elkaar worden gespeeld. Haar assistent vond een Engels behangetje voor het griezelhuis. Danz bedacht een oplossing voor het bad, de kermis en het water waarin tante zeemeermin zwemt. 'Het is

altijd puzzelen.'

Bij de eerste doorloop lijkt Danz' missie geslaagd. De eerste reactie van derdejaars MBO Theaterschool Rotterdam klinkt spontaan: 'Waanzinnig decor! We zien een glimp van een vuurtoren, maar kunnen zelf het plaatje afmaken.' Ze glimmen als ze horen dat Van Leeuwen, die volgens hen het meisje Lampje prachtig speelt, op hun opleiding is begonnen. Schaaap heeft tot slot nog één tip voor de locatiescouts van de toekomstige televisieserie: 'Lampje speelt zich niet af op Vlieland, Terschelling of Schiermonnikoog.'

Lampje (8+), naar het gelijknamige boek van Annet Schaap door Maas theater en dans. Première 14/12, Maaspodium, Rotterdam. Aldaar t/m 14/3. Tournee t/m 5/4.

DEBUTANT SCOORT HATTRICK

2018 werd het jaar van jeugdboek Lampje. 'Ge-wel-dig!', jubelden recensenten. 'Groots', 'hartverscheurend' en 'een nieuwe klassieker'. Annet Schaap (1965) tekende al duizenden illustraties bij succesvolle kinderboekenseries als Hoe overleef ik van Francine Oomen, Superjuffie van Janneke Schotveld, Mees Kees van Mirjam Oldenhavé en Meester Jaap van Jacques Vriens. Lampje is haar eerste zelfgeschreven boek, waarmee ze meteen een hattrick scoorde: de Gouden Griffel 2018, de Woutertje Pieterse Prijs 2018 en de tweejaarlijkse Nienke van Hichtum-prijs. De Engelse vertaling is inmiddels een hit in de VS.
